

237. Beroepen (2): de lettergieter (hij grijpt ook lettergrepen), de letterzetter, de meubelmaker, de (hoef)smid, de zuivelbereider, de vuurwerkmaker en de katoenplukker

1. In 'aarzelaar' zit een sjwa-lettergreep. Een sjwarts is trouwens een orthodoxe jood en een versjwartster nar is een dwaas, een idioot. De apostrof is het afkappingsteken. Aso en lesbo zijn afko's. Ambisyllabisch is tot twee verschillende lettergrepen behorend. De amfibrachys is een drielettergrepige versvoet. De anaclasis is een woordspeling. De antepenultima is de voorvoorlaatste lettergreep, de penultima de voorlaatste. In bacchische verzen wordt telkens een korte lettergreep door twee lange gevolgd. De 'ut' is de eerste aretijnse lettergreep, genoemd naar Guido van Arezzo. De redondilla is een van nature Spaanse dichtvorm met dichtvorm abba.

2. De cambozola (Jaarboek 2009) is een Duitse blauw-witte schimmelkaas van gepasteuriseerde koemelk; de naam is ontstaan uit camembert en gorgonzola. De charade (logogrief) is een lettergreeppraadsel. De choriambus is een antieke vierlettergrepige versvoet. De custos (custode, reclame) is de bladwachter. De drielettergrepige dactylus klonk door- en doorkoud. De garamond (garmond) is naar een Franse lettergieter genoemd. In diens vak gebruik je ook een gegate lepel. Het schrijven van 'filoge' voor 'filologe' is een voorbeeld van haplografie. Bij haplografie laat je een lettergreep weg: 'heilegeest' in plaats van 'heilige geest' Een voorbeeld van dittografie is het schrijven van 'kotter' in plaats van 'koter'. De hendekasyllabus (hendekasyllabe) is een elflettergrepig vers in de Italiaanse poëzie. Het ritme is de cadans. Rijk rijm is rime riche. Het woord 'alchemie' (alchimie) heeft een prothetische beginlettergreep.

3. Het hiragana is het Japans lettergrepenschrift in cursieve vorm, het katakana dat in hoekige vorm. Jozozout is een lettergreepwoord van jodium en zout. Justificatie is het vergelijken van een nieuwe letter met de matrijs. De knop is een stukje overtollig gietsel onder aan een pas gegoten letter (een gies, bij junk's echter:mescaline). Het letterkorps (lettercorpus) is de lettergrootte. Bij het melismatisch gezang zing je verschillende noten op één enkele lettergreep, bij het syllabische gezang slechts een. Een mesostichon houdt het midden tussen een acrostichon en een telestichon. Napalm is een lettergreepwoord van naftenzuur en palmitinezuur (aluminiumpalmitaat). Het nife (nikkelijzer) is een lettergreepwoord van de chemische symbolen voor nikkel (Ni) en ijzer (Fe). De ottava rima (meervoud: ottave rime) is een strofe van acht verzen.

4. Het oxytonon is een woord met de klemtoon op de laatste lettergreep. Het woord 'klemtoon' is er dus zelf geen. Paralexie lijkt ernstiger dan het dyslectische probleem bij dyslexie. Welke spondeïsche verzen ken je zoal? Een tachotype (velotype) is een schrijfmachine waarop men met één aanslag lettergrepen of woorden typt. Tempex (piepschuim) is een lettergreepwoord van temperatuur expansie. Een vocalise is een zangoefening op een klinker of op de lettergreep 'la'. Verbigeratie is de voortdurende, zinloze herhaling van woorden of lettergrepen, als pathologisch verschijnsel. Een epenthetische lettergreep of klank is ingelast, zoals in 'hoenders'. Bisyllabisch is tweelettergrepig. Apocoperen is een slotklank of -lettergreep weg laten vallen.

5. Waren we toch helemaal de letterzetterij vergeten! Baisseren is zetsel op de juiste hoogte brengen. Distributie is op te bergen zetsel. Afgesleten of afgebroken letters gaan naar de hel (de hellebak), het is helgoed. Nu weet ik het ook, Alex, de kastlijn is de gedachtestreep. Het nijphoutje (nijper) is letterzettersgereedschap. Het zetsel was in pastei gevallen. De deleatur is het weglatingsteken (afkappingsteken, apostrof). Met het visorium worden de bladen van de kopij vastgezet. Er volgen nu drie regels wit. Muggen- is letterzifterij.

6. Het chippendale is een stijl in meubels, uit de achttiende eeuw, mede gekenmerkt door de sterk gebogen knieën van de stoelen en de opengewerkte, gebeeldhouwde rugleuning (de Chippendales® zijn jongemannen in stripshows, de chippendales gespierde, met name seksueel aantrekkelijke jongemannen). Een ebenist is een schrijnwerker in ebbenhout. De polijstschaaf dient voor het zuiver

gladmaken van werkstukken. Het meubelmaken kun je als meubelmaker als vak uitoefenen. Zaling is doorzakken van planken.

7. De maarschalk was vroeger een hoefsmid, paardendokter. Denk maar aan merrie (paard) en schalk (deugniet). Een raps is een hoefsmidsvijl om feilen bij te werken. Met een renet verwijderd men het overvullige hoorn. De travalje is een hoefstal. Het paard moest er halje travalje (halsoverkop) in. Keteldooft is lawaaidooft als beroepsziekte van ketelsmeden. Een pioentje is een klein stukje zilversoldeer, gereed voor gebruik. De torsade is in de goudsmederij een soort van cantille, een zeilijzer is daar een magneet. Een vuist hanteren scheidt scheepssmeden als zware hamer.

8. Rooms-katholieken hebben abstinentedagen. Analoogkaas (Jaarboek 2010) is imitatiekaas. Een bacteriedrankje (Jaarboek 2007) kan de spijsvertering bevorderen. Getrouwd zijn zonder boterbriefje is in concubinaat leven. Het cirkant is een verpakking voor zuivel, een beker met twee rechte en twee ronde zijden. Het woord 'crèmerie' wordt in Belgisch-Nederlandse spreektaal gebezigd voor ijsalon. Een komenij was een winkel van zuivelproducten, kruideniers- en fijne vleeswaren. Een lactobacil is een melkzuurbacterie. De listeria veroorzaakt listeriose (een infectieziekte met als mogelijk gevolg meningitis). De melksteen is een soort van jaspis. Het moermandieet zou helpen tegen kanker. De locatie van het perslokaal was niet duidelijk. In Nederland staat PZ voor Productschap Zuivel, in Vlaanderen staan PZ's voor politiezones. Retinol komt voor in levertraan en zuivel. De rzs was in Nederland de rijkszuivelschool. De smoothie (Jaarboek 2009) is een alcoholvrije koude drank. Een veganist gebruikt ook geen eieren en geen zijde.

9. Een cartouche is een patroon voor handvuurwapens. Een cascade is een vuurwerk dat een waterval nabootst. De hesperidenfontein is een zeker kunstvuurwerk. Een luchthuiler is een gillende keukenmeid. Je hebt lust- en ernstvuurwerk. De recul is de terugstoot van een vuurwapen bij het afschieten. Een riotgun is een schrootgeweer (sproeier). Met een telescoopvizier kun je scherp waarnemen. De sterrenkijker, een vis, kan dat ook!

10. De afritti zijn de zaadhaartjes van de Egyptische katoen. De aïda is een katoenen weefsel met kruisjes en openingen, gebruikt voor zomerkleding. Het akon is de zijdekapok. De bandanadruk is een manier van katoendrukken. Het barège is een luchtige doorschijnende japonstof. Bevertien (beaverteen) is een katoenen stof, vergelijk moleskin. Bissinose is een katoengerelateerde aandoening. Bombazijn is een sterk weefsel van katoen, vaak verward met pilo. Komt het calicot uit Calcutta? Monsieur Calicot is het prototype van de opgedirkte manufacturiersbediende. Het chino gebruik je voor uniformen, het chintz voor theemutsen en het chenille als boordsel of belegsel. Het cloqué is stof met wafeldessin. Cottonpads zijn wattenschijfjes. Diemit (diemet) is een sterke katoenen stof met keperverbinding. Egreneren is de ruwe katoen van pitten ontdoen. Het fil d'écosse is glansgaren. Gossypol is het werkzaam bestanddeel van katoenzaadolie dat de spermaproductie remt. Het indienne (de sits) is een Oost-Indische katoenen stof. Jaconnet is fijn katoenen mousseline. Het (de) jumelkatoen is Egyptische katoen. De kaardmachine gebruik je voor wol of katoen. De kameez (Jaarboek 2008) is een lange, ruime bloes van Indiase en Hindostaanse vrouwen. De kurta (Jaarboek 2008) is een vrij kort, ruim hemd van rijk versierde katoen van Indiërs en Hindostanen. Het methyleenblauw is een thiazinekleurstof. Het nankinet(te) lijkt op het nanking, bijvoorbeeld gebruikt in nanking kousen. Het (de) nansoek is een licht katoenen weefsel voor lingerie. Het napolitaine is een gekeperd weefsel van strijkwol en katoen. De obi is een katoenen sluitband om een judopak, maar ok een Japanse gordel. Het orleans is een geweven stof voor vrouwenkleding. Het (de) peau de pêche is een fluweelachtige stof. Het pilo is een soort van glad fustein. De ramee is goedkoper dan het (de) popeline (poplin, denk aan popelinen jurken). Renforcé is hetzelfde als madapolam. Zijden rips behoort tot het ribbetjesgoed. Rosanilinekleurstof heeft als basisstructuur trifenylmethaan. Een sweater is een katoenen of acryl sweatshirt. Een toile is een model van een haute-coutureontwerp. Zanella is figuurlijk het laatste woord van dit dictee: een meestal zwart weefsel van katoen en kamgaren in satijnbinding, vooral als voeringstof gebruikt.